

Nr 179.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till C. H. Magnusson m. fl. i anledning av olycksfall i arbete; given Stockholms slott den 7 mars 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

GUSTAF

Eije Mossberg.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler statsrådet Mossberg uppkomna frågor om *ersättning till C. H. Magnusson m. fl. i anledning av olycksfall i arbete* samt anför.

I fråga om de lagbestämmelser, vilka äro av betydelse för bedömandet av förevarande ersättningsfrågor, ävensom rörande tidigare av riksdagen lämnade medgivanden att utbetala ersättningar, ehuru ersättningsrätten gått för-

lorad till följd av preskription, torde hänvisning få ske till vad jag därom anfört under punkt 1:o i propositionen nr 47 till innevarande års riksdag. För vissa särskilda, ersättningsfrågan under punkt 3:o i det följande berörande lagbestämmelser torde redogörelse få lämnas under sistnämnda punkt.

1:o.

Fråga om ersättning till Claes Henning Magnusson.

Ersättningsfrågans tidigare behandling.

Under arbete hos Husqvarna vapenfabriks aktiebolag den 16 juli 1928 träffades fabriksarbetaren *Claes Henning Magnusson* av en stålbit, vilken inträngde i vänstra ögat. Anmälan om olycksfallet inkom till riksförsäkringsanstalten den 21 juli 1928. Av ett den 20 augusti 1928 utfärdat läkarintyg framgick, att Magnusson — som genomgått ögonoperation i anledning av olycksfallet — efter upphörande av den av skadan förorsakade sjukdomen vore återställd med en synförmåga å det skadade ögat av 0,4—0,5. Anstalten fann genom beslut den 8 september 1928, att Magnusson icke vore berättigad utbekomma livränta, enär skadan efter upphörande av därav förorsakad sjukdom icke kunde anses hava medfört nedsättning av arbetsförmågan med minst tio procent.

Den 28 december 1945 inkom till anstalten ett av doktor H. Sjögren, Jönköping, den 15 september 1945 utfärdat läkarintyg, enligt vilket Magnussons synförmåga å det skadade ögat vid denna tid inskränkte sig till ljusperception och lokalisation. Av intyget framgick vidare, att nedsättningen i synförmågan förorsakats av starr, vilken sjukdom enligt Sjögrens mening finge anses förorsakad av olycksfallet. Genom beslut den 5 februari 1946 fann anstalten rätten till ersättning på grund av olycksfallet vara förverkad jämlikt förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer.

Föreliggande framställning.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 juni 1946 har Magnusson hemställt, att ersättning för den inträffade skadan måtte utgå till honom från och med den 16 juli 1928. Såsom förklaring till att han icke före preskriptionstidens utgång ånyo gjort framställning om ersättning har Magnusson anfört, att av honom anlita läkare hållit före att Magnusson skulle komma att återfå normal synförmåga å det skadade ögat.

Yttranden över framställningen samt ytterligare utredning i ärendet.

Yttranden över framställningen ha avgivits av riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet.

Riksförsäkringsanstalten anser det med hänsyn till omständigheterna skäligt att ersättning av statsmedel beredes Magnusson enligt olycksfallsförsäkringslagens grunder. Därest preskription icke förelegat, skulle anstalten hava tillerkänt Magnusson en livränta för hans återstående livstid med 400 kronor för år räknat. Då jämlikt 13 § nämnda lag jämkning i ersättning icke må avse tiden före den dag, då ansökan om jämkning gjorts, föreslår anstalten, att livränta tillerkännes Magnusson från och med den 28 december 1945 eller den dag, då Magnusson inkommit till anstalten med förnyade ersättningsanspråk i anledning av den ytterligare försämringen av synförmågan.

Försäkringsrådet upplyser, att riksförsäkringsanstalten uppskattat nedsättningen i Magnussons arbetsförmåga till 20 procent. Mot denna beräkning hade rådet icke något att erinra. Då utredning saknades angående Magnussons personliga och ekonomiska förhållanden funne sig rådet emellertid icke i övrigt kunna avgiva något bestämt yttrande i ärendet.

Av en genom länsstyrelsen i Jönköpings län verkställd, den 21 november 1946 dagtecknad utredning beträffande Magnussons familjeförhållanden och ekonomiska omständigheter inhämtas i huvudsak följande.

Magnusson är född år 1885 och vid tiden för utredningen fortfarande anställd hos Husqvarna vapenfabriks aktiebolag såsom verkstadsarbetare. Han är gift och barnlös. Hans arbetsinkomst uppgick under år 1946 till i medeltal 1 krona 69 öre per arbetstimma, vilket med endast ett öre understigit vad hans fullt arbetsdugliga arbetskamrater med liknande sysselsättning erhållit. Magnusson är ägare till en fastighet, taxerad till 26 000 kronor och graverad med en pantsatt in-teckning å 17 500 kronor. Arbetsgivaren har uppgivit, att någon ändring beträffande Magnussons avlönings- och pensionsförhållanden icke komme i fråga, därest han tillerkändes ersättning av statsmedel för den uppkomna skadan.

Av utredningen i ärendet framgår, att Magnusson vid verkstadsarbete den 16 juli 1928 drabbades av en ögonskada, vilken, sedan den därav förorsakade sjukdomen hävts, icke ansetts medföra nedsättning av arbetsförmågan i så hög grad, att livränta kunnat tillerkännas honom. Sedermera har ögat på grund av sviter efter olycksfallet angripits av starr, vilket medfört en sådan synförsämring, att Magnussons arbetsförmåga numera torde kunna anses nedsatt med 20 procent. En ersättningsframställning från Magnussons sida i anledning av det försämrade tillståndet har år 1946 avslagits av riksförsäkringsanstalten under hänvisning till att preskription inträtt enligt allmänna preskriptionsregler. *Föredraganden.*

Även om av utredningen i ärendet synes framgå, att Magnussons ekonomiska ställning för närvarande icke kan betecknas såsom särskilt otillfredsställande, finner jag likväl — i likhet med riksförsäkringsanstalten — billighetsskäl tala för att Magnusson i anledning av den skada som drabbat honom erhåller ersättning av statsmedel såsom om preskription icke mellankommit. Ersättning synes dock icke böra utgå för tid före den 28 december 1945, vilken dag Magnusson i anledning av ytterligare försämring av syn-

förmågan på det skadade ögat hos riksförsäkringsanstalten gjort förnyad framställning om ersättning.

Under återopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att i anledning av det Claes Henning Magnusson den 16 juli 1928 övergångna olycksfallet må av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. för tiden från och med den 28 december 1945 utbetalas ersättning med belopp, som, därest preskription icke mellankommit, skulle hava utgått jämlikt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete.

2:o.

Fråga om ersättning till Anders Persson.

Ersättningsfrågans tidigare behandling.

Under skogsarbete den 27 juni 1932 för Ingeborg Anderssons, Hammerdal, räkning ådrog sig *Anders Persson* en huggskada i högra foten. I anledning av olycksfallet tillerkände riksförsäkringsanstalten Persson bland annat livränta efter en invaliditetsgrad av 15 procent för tiden 24 januari—23 juli 1933 och efter en invaliditetsgrad av 12 procent för tiden 24 juli 1933—23 juli 1934, därvid livräntan beräknats efter en årlig arbetsförtjänst av 1 450 kronor. Då emellertid enligt läkarutlåtande den 31 juli 1934 den skadades gång vore utan anmärkning, någon svullnad i foten icke kunde påvisas samt tillståndet förefölle stationärt, fann riksförsäkringsanstalten, att Perssons arbetsförmåga icke längre vore nedsatt med minst tio procent. Anstalten förordnade därför genom beslut den 9 augusti 1934, att ytterligare livränta icke kunde tillerkännas Persson. Försäkringsrådet, där Persson anförde besvär över nämnda beslut, fann genom utslag den 18 januari 1935 ej skäl göra ändring i beslutet.

Persson avhördes därefter icke hos riksförsäkringsanstalten förrän den 23 september 1946, då ett av provinsialläkaren N. Hollander, Hammerdal, den 21 i samma månad för Persson utfärdat läkarintyg inkom till anstalten. Enligt intyget hade de av skadan förorsakade besvären under de sista fyra åren påtagligt ökat och Persson erfore nu smärtor, då han förflyttade sig till fots. Hollander ansåge bestående invaliditet föreligga. Då emellertid mer än tio år förflutit, sedan åtgärd senast vidtagits i ärendet, meddelade anstalten genom beslut den 5 oktober 1946, att anstalten med tillämpning av förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända

borgenärer funne rätten till ytterligare ersättning på grund av olycksfallet förverkad. Detta beslut har icke överklagats.

Föreliggande framställning.

I skrivelse till Kungl. Maj:ten den 27 november 1946 har Persson hemställt, att livränta måtte tillerkännas honom för den genom olycksfallet inträffade skadan, trots att preskription mellankommit.

Ytterligare utredning i ärendet och yttrande över framställningen.

Viss ytterligare utredning har införskaffats genom riksförsäkringsanstalten, som jämväl avgivit utlåtande i ärendet. Av utredningen framgår, bland annat, att Persson på grund av skadan varit arbetsoförmögen under åren 1935—1941 cirka 4—5 dagar per år, under åren 1942—1945 cirka tre veckor per år och under år 1946 omkring 40 arbetsdagar. Enligt egen uppgift hade han svårt att stiga på tå på den skadade foten. Då han i stället vid förflyttning till fots måste stiga på hela högra foten, hade han svårt att utföra arbete, vid vilket sådan förflyttning förekomme. Han har därför på läkares inrådan lämnat sitt tidigare yrke såsom jordbruks- och skogsarbetare och är sedan den 17 oktober 1946 anställd såsom gjuteriarbetare hos aktiebolaget svenska metallverken i Västerås. — Beträffande Perssons ekonomiska ställning framgår, att Persson numera i sitt arbete hos svenska metallverken erhåller en timpenning å 1 krona 65 öre jämte index.

Riksförsäkringsanstalten har i ärendet yttrat bland annat följande.

Med hänsyn till vad i ärendet framkommit och efter att hava inhämtat utlåtande från sin biträdande läkare, medicine doktorn Anders Karlén, finner anstalten viss försämring av Perssons av skadan förorsakade tillstånd hava inträtt, sedan anstaltens beslut den 9 augusti 1934 meddelades. Till följd härav skulle Persson, därest rätten till ersättning icke varit förverkad, ha varit berättigad till livränta för tiden 23 september 1946—22 september 1947 med 116 kronor för år, beräknad efter en invaliditetsgrad av 12 procent och en årlig arbetsförtjänst av 1 450 kronor. Vid utgången av nämnda tid skulle anstalten hava införskaffat nytt läkarintyg för Persson och med stöd därav upptagit frågan om fortsatt livränta till bedömande.

Av utredningen i ärendet framgår, att Persson under skogsarbete den 27 juni 1932 ådrog sig en huggskada i högra foten. I anledning av skadan åtnjöt han livränta från riksförsäkringsanstalten under sammanlagt ett och ett halvt år, därvid skadan beräknats förorsaka en nedsättning av arbetsförmågan först med 15 procent och senare med 12 procent. Från och med den 24 juli 1934 har livränta icke utgått, enär skadan vid nämnda tidpunkt icke ansågs medföra nedsättning av arbetsförmågan med minst tio procent. Senare har en försämring i den skadade foten inträffat. Då emellertid Persson år 1946 hos riksförsäkringsanstalten hemställde om förnyad prövning

Föredraganden.

av livräntefrågan, fann sig anstalten på grund av inträdd preskription icke kunna tillerkänna honom ytterligare ersättning.

Jämväl i förevarande fall finner jag billighetsskäl tala för att den skadade i anledning av det olycksfall som drabbat honom erhåller ersättning av statsmedel såsom om preskription icke mellankommit. Ersättning synes, såsom riksförsäkringsanstalten föreslagit och i enlighet med den princip, som i det föregående kommit till uttryck i min hemställan under punkt 1:o, böra utgå från och med den dag, då den skadade i anledning av sitt försämrade tillstånd vänt sig till riksförsäkringsanstalten i syfte att få till stånd en omprövning av livräntefrågan, eller den 23 september 1946.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att i anledning av det Anders Persson den 27 juni 1932 övergångna olycksfallet må av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. för tiden från och med den 23 september 1946 utbetalas ersättning med belopp, som, därest preskription icke mellankommit, skulle hava utgått jämlikt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete.

3:o.

Fråga om ersättning till Knut Gottfrid Björnström.

Under vissa materielförsök å Marma skjutfält den 8 september 1926 inträffade en olyckshändelse, varvid dåvarande löjtnanten vid första livgrenadjärregementet *Knut Gottfrid Björnström* skadades. En handgranat, som Björnström höll i höger hand, exploderade för tidigt — såvitt kunnat utrönas på grund av materialfel — med påföljd att handen söndersprängdes och måste amputeras. Därjämte skadades vänstra armen och vänstra handen, å vilken halva långfingret måste amputeras. Slutligen uppkommo skador å vissa tänder samt å höger öga och öra.

Björnström, som är född år 1896, utnämndes till löjtnant av 2:a klass vid första livgrenadjärregementet den 27 maj 1921. Efter olyckshändelsen överfördes han tvångsvis å övergångsstat från och med den 1 januari 1928. Han togs emellertid även efter denna tidpunkt i anspråk för ständig tjänstgöring mot åtnjutande av fulla löneförmåner samt befordrades den 15 oktober 1937 till kapten. Under tiden 1 juni 1927—31 mars 1946, då han uppnådde pensionsåldern, tjänstgjorde Björnström vid arméförvaltningens tygavdelning, där hans speciella kunskaper på det militärtekniska området

kunde utnyttjas. Sedan han pensionerats, var Björnström intill den 1 oktober 1946 av tygavdelningen anställd medelst kontrakt för slutförande av vissa uppdrag. Han åtnjuter pension till ett belopp av 5 712 kronor för år, utgörande full kaptenspension, jämte rörligt tillägg och kristillägg.

Genom särskilda beslut den 11 mars och den 19 augusti 1927 samt den 1 november 1929 har Kungl. Maj:t med hänsyn till förekomna omständigheter medgivit, att till Björnström finge för behandling och vård å vissa specialkliniker i Tyskland, för resor till och från dessa kliniker samt för anskaffande av en för arbetsförmågans höjande erforderlig protes och för reparation av samma protes utgå en sammanlagd ersättning av 7 116 kronor 64 öre, att bestridas från lantförsvarets anslag till extra utgifter. Vidare har Kungl. Maj:t efter särskilda framställningar från samma anslag anvisat medel till ersättning åt Björnström dels för vissa av olycksfallet betingade engångskostnader med 35 kronor dels ock för vissa omkostnader för personlig vård och dylikt med 100 kronor för ett vart av åren 1927—1946.

Föreliggande framställningar om ersättning.

Arméförvaltningens tygavdelning har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 maj 1946 hemställt om åtgärder i syfte att Björnström måtte under sin återstående livstid komma i åtnjutande av årlig ersättning med skäligt belopp, att utgå utöver honom författningsenligt tillkommande ålderspension. Till stöd för framställningen har tygavdelningen anfört följande.

På grund av den svåra skada, som genom olyckshändelsen drabbat Björnström, synes denne efter avslutandet av tjänstgöringen vid tygavdelningen få jämsställas med ett fall av så gott som fullständig invaliditet. Då Björnström i följd av den höggradiga invaliditeten torde sakna möjlighet till annan förvärvsverksamhet, synes det inkomstbortfall, som inträdet i pensionsåldern medför, för honom innebära ett avsevärt större avbräck i levnadsbetingelserna än vad som eljest normalt följer av pensionsavgång, särskilt som invaliditeten för Björnström allt fortfarande kommer att medföra icke obetydliga extra vårdkostnader och dylikt.

Med hänsyn till angivna förhållanden och då Björnström före olycksfallet visat sådana egenskaper såsom officer, att han med tiden bör hava ägt möjlighet att vinna befordran till regementsofficer, torde det få anses med rättvisa och billighet förenligt, att Björnström av statsmedel tillerkännes skälig ersättning utöver sin ålderspension.

I anslutning till tygavdelningens framställning har *Björnström* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 oktober 1946 anhållit att i anledning av olycksfallet bli tillerkänd ersättning dels för sådana kostnader, som enligt läkares uttalande komma att föräledas av de vid olycksfallet ådragna skadorna eller av reparationer eller nyanskaffning av proteser med tillbehör, dels för kostnader i samband med personlig vård, dels ock för genom skadorna lidna ekonomiska förluster.

Yttranden över framställningarna.

I ärendet hava försvarets civilförvaltning, efter samråd med försvarets sjukvårdsförvaltning, statskontoret och riksförsäkringsanstalten avgivit utlåtanden.

Försvarets civilförvaltning ifrågasätter, huruvida icke åt Björnström borde utverkas en tilläggs pension, motsvarande omkring två tredjedelar av skillnaden mellan den honom tillerkända kaptenspensionen, 5 712 kronor, och major tillkommande pension, 6 648 kronor, eller i avrundat tal 600 kronor för år. Ämbetsverket anför härvid bland annat följande.

Visserligen har Björnström redan kommit i åtnjutande av vissa förmåner därigenom att han, trots sin invaliditet, befordrats från löjtnants- till kaptensbeställning på övergångsstat, vartill kommer att han från och med den 1 juni 1927 tagits i anspråk för ständig tjänstgöring och alltså uppburit därmed förenade löneförmåner. Uppenbarligen föreligga emellertid i detta fall särskilt ömmande omständigheter, vilka billigtvis kunna utgöra grund för tillmötesgående av framställningen. Framhållas må härvid, att Björnström genom olycksfall i tjänsten icke blott fått en, av gjorda uttalanden att döma, lovande bana stäckt utan även alltsedan olycksfallet utsatts för och även framgent torde komma att åsamkas svåra fysiska och psykiska lidanden.

Statskontoret anför följande.

Därest det kan förutsättas, att Björnström skulle, såframt hans i tjänsten ådragna skada icke mellankommit, varit innehavare av majorsbeställning, vill statskontoret icke motsätta sig, att tilläggs pension beviljas Björnström med ett belopp motsvarande två tredjedelar av skillnaden mellan hans nuvarande pension, 5 712 kronor, och major tillkommande pension, 6 648 kronor, eller 624 kronor för år. Rörligt tillägg och kristillägg torde böra beräknas å sammanlagda pensionsbeloppet med iakttagande av gällande maxime-ringsföreskrift.

Vidkommande Björnströms anspråk på ersättning för kostnader i samband med personlig vård och underhåll av protes bör enligt statskontorets mening en tilläggs pension i enlighet med förenämnda förslag utesluta annan ersättning i anledning av skadan. Skulle en tilläggs pension icke anses böra ifrågakomma, synes Björnström skäligen böra tillerkännas här avsedd ersättning enligt grunderna för olycksfallsförsäkringslagen.

Riksförsäkringsanstalten uttalar, att, då ifrågavarande olycksfall inträffat under Björnströms tjänstgöring såsom officer, å olycksfallet varit tillämplig kungörelsen den 30 november 1917, nr 832, angående särskilda bestämmelser i fråga om tillämpning av lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 å arbetare, som användes till arbete för statens räkning. Anstalten fortsätter.

Enligt 21 § olycksfallsförsäkringslagen åligger det arbetsgivaren eller arbetsföreståndaren att, där olycksfallet medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som föranleder ersättning enligt lagen, ofördröjligen efter det han fått kännedom om olycksfallet ingiva anmälan därom till vederbörande försäkringsinrättning. Någon anmälan om det Björnström övergångna

olycksfallet har emellertid, såvitt förda diaries utvisa, icke inkommit till anstalten. På grund härav är rätten till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen förverkad jämlikt förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer. En förklaring till att anmälan ej insänts kan ligga i det förhållandet, att Björnström efter olycksfallet kvarstått på övergångsstat och att såväl den avlöning, han under berörda anställning uppbar av statsmedel, som den ålderspension, vartill han vid uppnådd pensionsålder var berättigad, jämlikt 11 § olycksfallsförsäkringslagen i dess lydelse vid tiden för olycksfallet skulle avdragits från den enligt lagen utgående ersättningen, vilken ersättning, såsom varande lägre än avlöningen respektive pensionen, till följd härav icke skulle utbetalas.

Genom lag den 26 juni 1936, nr 383, som trädde i kraft den 1 januari 1937, företogs emellertid vissa ändringar i 11 § olycksfallsförsäkringslagen, bland annat i det avseendet, att pension, som tillförsäkrats den skadade på grund av viss levnadsålder och anställningstid eller eljest av annan anledning än den av olycksfallet förorsakade skadan, icke finge avdragas från ersättningen enligt lagen. Vidare infördes i samma paragraf den bestämmelsen, att om för den skadade lön vore bestämd i författning eller eljest fastställd av statlig myndighet utan att därvid angivits, att avdrag å lönen finge göras för livränta i anledning av olycksfall i arbete, lönen till den del den motsvarade den skadade tillerkänd dylik livränta skulle anses utgöra sådant understöd på grund av olycksfallet, som enligt paragrafens första stycke skulle avdragas från livräntan, men finge livräntan dock utgå, om och i den mån särskilda förhållanden därtill föranledde. Av förarbetena framgår, att med särskilda förhållanden åsyftas sådana omständigheter som ökade levnadskostnader, avstående från lönande bisyssla, oanvändbarhet i kvalificerad tjänstgöring etc. Dessa lagändringar gävos sedermera genom kungörelse den 8 april 1938, nr 112, retroaktiv tillämpning beträffande livränta, som tillerkänts i arbete för statens räkning före den 1 januari 1937 skadade arbetare, dock endast i fråga om livränta avseende tid efter den 30 juni 1938.

Beträffande den ersättning, som, därest preskription ej förelegat, skulle hava tillkommit Björnström enligt olycksfallsförsäkringslagen, uttalar riks-försäkringsanstalten i huvudsak följande.

Björnström skulle hava erhållit, förutom sjukpenning m. m. under det av olycksfallet förorsakade sjukdomstillståndet, en livränta med 1 120 kronor för år under sin återstående livstid från och med den dag, då invaliditetstillstånd inträtt. Därjämte skulle han ha varit berättigad till dyrtidstillägg å livräntan med 15 procent för tiden 1 januari 1942—31 december 1943 samt med 20 procent för tiden därefter och tills vidare till och med den 31 december 1947. Invaliditetsgraden skulle därvid beräknats till 70 procent och arbetsförtjänsten till det vid tiden för olycksfallet fastställda maximibeloppet 2 400 kronor. Med tillämpning av 11 § i lagen skulle emellertid någon ersättning icke hava utbetalats till Björnström för tiden till och med den 30 juni 1938. För tiden från och med den 1 oktober 1946 skulle livränta däremot utgivits till Björnström ävensom, i den mån bestämmelserna i 11 § i lagen medgivit detta — vilket först efter närmare utredning kan avgöras — för tiden 1 juli 1938—30 september 1946. Härutöver skulle till Björnström utgivits ersättning för erforderliga kostnader för reparationer och förnyelse

av erhållen armprotes samt för läkarvård eller annan särskild behandling, som anstalten efter samråd med läkare hos anstalten funnit erforderlig.

Under framhållande att det vore i hög grad obilligt att tillämpa preskriptionsbestämmelserna i förevarande fall, där preskriptionens inträdande haft sin grund i vederbörande befäls underlåtenhet att fullgöra föreskriven anmälningsskyldighet, och med hänvisning till statsmakternas beslut år 1945 i ett med det nu föreliggande väsentligen likartat fall, avseende förre vapenhantverkaren G. E. Thelander (prop. nr 173, p. 2; riksd. skr. nr 190), tillstyrker riksförsäkringsanstalten att åtgärder vidtagas för beredande av ersättning till Björnström enligt grunderna i olycksfallsförsäkringslagen.

Föredraganden.

Av handlingarna i ärendet framgår, att dåvarande löjtnanten K. G. Björnström den 8 september 1926 i tjänsten drabbades av olycksfall genom en handgranatexplosion och härvid mistade högra handen och jämväl i övrigt ådrog sig betydande skador. I anledning av olycksfallet överfördes han å övergångsstat men var ända till den 1 oktober 1946, d. v. s. ett halvår efter sitt inträde i pensionsåldern, ianspråktagen för ständigt militär tjänstgöring med åtnjutande av fulla löneförmåner. Björnström befordrades år 1937 till kapten, å vilken tjänst han numera uppbär full pension.

Björnström och arméförvaltningens tygavdelning ha var för sig gjort framställning om ersättning till Björnström i anledning av olycksfallet. Vid remissbehandlingen hava två utvägar härför anvisats. Försvarets civilförvaltning har föreslagit, att ersättningen skall utgå med två tredjedelar av skillnaden mellan kaptens- och majorspension. Riksförsäkringsanstalten har behandlat frågan i belysning av olycksfallsförsäkringslagen och den för arbetare i statens tjänst gällande olycksfallsersättningskungörelsen. Anstalten har härvid funnit, att, därest preskription icke mellankommit, till Björnström skulle hava jämlikt nämnda författningar utgivits dels ersättning för erforderliga kostnader för reparationer och förnyelse av armprotes samt för läkarvård eller annan erforderlig behandling, dels från och med den 1 oktober 1946 livränta med 1 120 kronor för år, beräknad efter en invaliditetsgrad av 70 procent och en årlig arbetsförtjänst av 2 400 kronor. Anstalten har vidare uttalat, att livränta jämväl hade kunnat ifrågakomma för tiden 1 juli 1938—30 september 1946, därest vissa förutsättningar uppfylldes, varom emellertid utredning icke förelåge.

Ehuru Björnströms ekonomiska ställning med hänsyn till hans kaptenspension icke torde kunna anses vara alltför prekär, finner jag billighetsskäl tala för att Björnström erhåller särskild ersättning av statsmedel i anledning av den skada, han erhållit i tjänsten. Det torde härvid böra särskilt framhållas, att Björnström nu skolat äga uppbära livränta enligt olycksfallsförsäkringslagen, därest icke vederbörande militäre chef underlåtit att till riksförsäkringsanstalten anmäla det inträffade olycksfallet. Vad härefter angår frågan, huru ersättningen till Björnström bör bestämmas, delar jag riks-

försäkringsanstaltens uppfattning, att härvid föreskrifterna i olycksfallsförsäkringslagen böra tillämpas. Det torde böra ankomma på anstalten att, efter erforderlig utredning i saken, avgöra, huruvida livränta skall tillerkännas Björnström jämväl för tiden 1 juli 1938—30 september 1946.

Här torde slutligen böra erinras, att ersättning, som jämlikt kungörelsen med särskilda bestämmelser om tillämpning av olycksfallsförsäkringslagen å arbetare, som användas till arbete för statens räkning, utgives till dylik arbetare enligt bestämmelserna i nämnda lag skall, jämlikt 2 § förenämnda kungörelse, utgå av förslagsanslaget till bestridande av statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att i anledning av det Knut Gottfrid Björnström den 8 september 1926 övergångna olycksfallet må av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. utgå ersättning med belopp, som — därest preskription icke mellankommit — skulle hava utgått jämlikt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete.

Med bifall till vad föredragande statsrådet sålunda under punkterna 1:o—3:o, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Hedfors.
